

Oda Yönetim Kurulu Başkanı Ali Ekber Çakar, 31 Mart 2015 tarihinde yaşanan elektrik sistemi çöküntüsüyle ilgili 10 Nisan 2015 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

31 MART TARİHİNDE ÇÖKEN YALNIZCA ELEKTRİK SİSTEMİ DEĞİL, AYNI ZAMANDA AKP'NİN ENERJİ POLİTİKASIDIR

Özelleştirmeler Durdurulmalı, Enerji Sektörünün Faaliyetlerini Planlayan, Geliştiren, Denetleyen, Üretim için Güvence Olan Kamu Varlığı Korunmalı ve Geliştirilmelidir.

31 Mart 2015 günü yaşanan ve ulaşım, sağlık, eğitim, üretim faaliyetlerinin tüm ülkede durmasına neden olan elektrik sistemi çöküntüsünden bu yana on gün geçmesine karşın, çöküntünün nedenleri konusunda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından kamuoyuna doyurucu ve inandırıcı bir açıklama yapılmamıştır.

Enerji sektöründeki faaliyetler ve uygulamalardan siyaseten sorumlu olan Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı,

üstlendiği görevin kendisine yüklediği sorumluluklardan maalesef haberdar değildir. 31 Mart günü sistemin çökmesinin ardından, Türkiye'ye dönüp olaya derhal el koyması gereken Sayın Bakan, sanki hiç bir şey olmamış gibi, yurtdışı gezisine devam etmiştir. Türkiye'ye döndükten sonra da kamuoyuna olayın gerçek nedenlerini anlatan bir açıklama yapamamıştır.

Sistem çöküntüsünün temel nedeni, siyasi iktidarın sürdürüğü kamu-

yu küçültme, işlevsizleştirme, kamu varlıklarını özel sektöre devretme, elektrik dağıtım ve üretim faaliyetlerinin tamamını özel sektöre bırakma; iletimdeki kamu etkinliğini sınırlama ve zaman içinde taşeronlaştırma, özel iletim hatları yapımı, EPİAŞ vb. uygulamalarla özel sektörü bu alanda da etkin kılama; kamusal planlama, üretim, denetim uygulamalarını rafa kaldırma çabalarıdır.

2002'den bu yana tüm dağıtım şirket-

lerini özelleştiren, kamunun elektrik üretimindeki payını, yönetimde oldukları dönemde yarı yarıya azaltan ve bugün üte birin altına düşüren, kamunun elinde kalan son birkaç termik santrali ve birçok hidroelektrik santralini de hızla satmayı; elde kalacağı söylenen az sayıda hidroelektrik santralle, üretimde kamu payını yüzde 10'un altına çekmeyi göze alan bir siyasi iktidarla karşı karşıyayız.

Bu anlayış, özel sektörün santralleri kârlı bulmadığı gerekçesiyle üretim yapmak istemediği zamanlarda doğabilecek açığı kapatmak üzere devreye girebilecek kamu santral kapasitesini elde tutmayı planlamamıştır.

Bu anlayış, kamuda deneyimli ve nitelikli kadroları etkisizleştirmiş, atama ve görevlendirmelerde ehliyet ve liyakati değil, tarikat referanslarını, iktidara yakınlığı temel ölçüt olarak almıştır.

Bu anlayış, iletim altyapısında da gerekli iyileştirme, geliştirme, modernizasyon ve kapasite artırma yatırımlarını yapma yükümlülüğünü de yerine getirmede için 31 Martta yaşanan çöküntüye engel olamamıştır.

Önerilerimiz:

1. Yaşanan çöküntünün, bugüne değin açıklanmayan nedenlerini araştırmak üzere; bünyesinde meslek odaları, uzmanlar ve akademisyenlerin de yer alacağı "Bağımsız Soruşturma Kurulu" oluşturulmalı ve bu Kurulun çalışmaları kamuoyuna açıklanmalıdır.

2. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı siyasal sorumluluğunun ayırımına varmalı ve görevinden istifa etmelidir.

3. Enerjiden yararlanmak, modern çağın gereği ve temel bir haktır. Bu nedenle, enerjinin tüm tüketicilere yeterli, kaliteli, sürekli, düşük maliyetli ve güvenilir bir şekilde sunulması temel bir enerji politikası olmalıdır.

4. Enerji üretiminde yerli, yeni ve yenilenebilir enerji kaynaklarına ağırlık verilmelidir. Enerji planlamaları, ulusal ve kamusal çıkarların korunmasını ve toplumsal yararın artırılmasını, yurttaşların temel ve çağdaş bir insan hakkından yararlanması için ucuz, sürekli ve güvenilir enerjiye kolaylıkla erişebilmesini hedeflemelidir.

5. Enerjiyle ilgili tüm kurumlar çalışmalarında şeffaflaşmalı, bilgiler yaygınlaşmalı, herkesçe erişilebilir ve kullanılabilir olmalıdır.

6. Elektrik enerjisi faaliyetlerinin kamu hizmeti olduğu gerçeği kabul edilmeli ve yasalarda yer alacak hususlar buna göre düzenlenmelidir.

7. Enerji sektöründeki faaliyetlerde planlama gerekliliği kabul edilmelidir. Bu planlama, birincil enerji kaynağı kullanımında ve elektrik üretiminde dışa bağımlılığın azaltılması; süreklilik, toplumsal fayda ve maliyet analizi, arz güvenilirliği ve çevreye verilen zararın asgari düzeyde olması unsurlarını içermelidir. Gerek kamu sektörü, gerekse özel sektör yatırımları için

bu planlamaya uymak zorunluluğu getirilmelidir.

8. İletim şebekesinde gerekli bakım, onarım, idame, iyileştirme, yenileme, şebeke genişletme, geliştirme ve kapasite artırma yatırımları hızla yapılmalıdır.

9. Arz açığının doğabileceği sorunlu durumlarda, hızla devreye girebilecek güvenilir bir kamu santral stoku bulundurulmalıdır.

10. 7 Haziran seçimlerinde elektrik kesintilerinin yaşanmaması için gerekli tüm tedbirler alınmalıdır.

11. Enerji sektöründe süregelen ve sorunlara çözüm getirmediği ortaya çıkan kamu kurumlarının küçültülmesi, işlevsizleştirilme, özelleştirmeler ve bu yöndeki politika ve uygulamalar son bulmalı; mevcut kamu kuruluşları etkinleştirilmeli ve güçlendirilmelidir. Enerji üretim, iletim ve dağıtımında, kamu kuruluşlarında çalışanların, yönetim ve denetimde söz ve karar sahibi olacağı, özerk bir statüde, etkin ve verimli çalışmalar yapması sağlanmalıdır.

Bu kapsamda; elektrik üretim, iletim, dağıtım faaliyetlerinin bütünlük içinde olması için EÜAŞ, TEİAŞ, TEDAŞ, TETAŞ, eskiden olduğu gibi Türkiye Elektrik Kurumu (TEK) bünyesinde birleştirilmelidir. ■

Ali Ekber ÇAKAR

*TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Yönetim Kurulu Başkanı*